

Č. j.: 2018/114464 žádost o poskytnutí informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve věci informací vztahujících se k předběžnému a soudnímu nároku na náhradu škody podle zákona č. 82/1998 Sb., za období od květen 1998 – květen 2018.

Dotaz ze dne 21. 6. 2018

Odpověď

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) obdrželo dne 7. 6. 2018 Vaši žádost o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, ve které žádáte informace vztahující se k předběžnému a soudnímu nároku na náhradu škody podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), za období od května 1998 do května 2018. Jednotlivé odpovědi jsou vždy připojeny pod citací otázky.

Předně prosím o sdělení informací týkajících se institutu předběžného projednání nároku zakotveném v ust. § 14 a §15 zákona č., 82/1998 Sb.:

1) Kolik žádostí o předběžné projednání nároku Váš úřad obdržel ve sledované období? Kolik z těchto Žádostí (od účinnosti novely provedené zákonem č. 160/2006 Sb.) představovalo uplatnění nároku na náhradu přiměřeného zadostiučinění z titulu náhrady nemajetkové újmy?

Kvalifikovaným odhadem, neboť přesné statistiky nejsou od r. 1996 vedeny, obdrží Ministerstvo práce a sociálních věcí ročně 100-120 žádostí o odškodnění podle zákona č. 82/1998 Sb. V roce 2017 to bylo celkem 110 nových žádostí. Tento trend má značnou vzestupnou tendenci, v období od roku 1999 do roku 2006 bylo podáno cca 30 nových žádostí ročně, následoval skokový nárůst této agendy, na zmiňovaný počet přes 100 žádostí ročně. Klíčovým je rok 2006, neboť téměř všechny žádosti z resortu práce a sociálních věcí obsahují požadavek na přiměřené zadostiučinění z titulu náhrady nemajetkové újmy. Žádosti, které by byly podány výlučně za účelem kompenzace materiální škody, jsou minimální, odhadem 2-3 ročně. Smíšených

žádostí je třetina. Žádosti o nefinanční odškodnění (omluvou nebo konstatováním porušení práva) jsou raritní a zcela vzácné (za rok 2017 jedna žádost).

2) Kolik žádostí o předběžné projednání nároku Váš úřad předběžně projednal, resp. vyřídil ve sledovaném období? Kolik z těchto projednaných nároků bylo uspokojeno zcela, kolik zčásti a kolika z nich nebylo vyhověno vůbec?

Od roku 1996 bylo kvalifikovaným odhadem vyřízeno 900 žádostí.

Právní oddělení MPSV velmi pečlivě posuzuje a vyhodnocuje každou žádost a po prostudování příslušné spisové dokumentace a vyjádření dotčeného správního orgánu přistupuje k „dobrovolnému“ přiznání odškodnění. Odhadem se mimosoudně vyhovuje každé čtvrté žádosti (250), u zamítnutých žádostí (650) je žadatel odkázán se svým nárokem k soudu. Většinou se jedná o částečné vyhovění (99 %) v souladu se stanoviskem NSČR a aktuální soudní judikaturou.

3) Kolik činí celková výše relutární náhrady požadované mimosoudně ze strany Žadatelů ve sledovaném období? Kolik činí celková výše relutární náhrady vyplacené mimosoudně Vaším úřadem ve sledovaném období?

Za rok 2017 bylo u předběžného projednání vyplaceno celkem 80.533,- Kč, což je srovnatelné číslo jako v uplynulých letech (cca 60-100 tisíc Kč ročně). Požadovaná částka se tady stanoví obtížně, protože u skupiny kverulantů byly podány zcela nedůvodné žádosti na miliónové a miliardové částky. U jednoho stálého klienta byl požadavek na úhradu 1 bilionu 400 miliard korun. Když si tuto skupinu žadatelů odmyslíme, většina žádostí se pohybuje v rozmezí od 100 do 300 tisíc Kč.

4) Jaký evidujete počet žádostí o přiměřené zadostiučinění ve formě morální satisfakce (např. konstatování újmy, omluva) ve sledovaném období? V kolika případech bylo Vaším úřadem přiznáno přiměřené zadostiučinění ve formě morální satisfakce ve sledovaném období?

Jedná se o zcela raritní žádostí (1 ročně) a téměř vždy jim je vyhověno.

5) Kolik činila průměrná doba trvání předběžného projednání nároku ve sledovaném období?

Průměrná doba předběžného projednání nároku trvá 3 měsíce.

6) *V kolika případech předběžného projednání nebyla dodržena šestiměsíční lhůta dle ust. § 15 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. ve sledovaném období?*

7) *Kolik činí doba nejdéle trvajících předběžného projednání ve sledovaném období?*
Zcela výjimečně není dodržena šestiměsíční lhůta (max. u 1 případu ročně), a to zpravidla s maximálně jednoměsíčním překročením.

8) *Jakému odboru, případně oddělení náleží vyřizování agendy žádostí ve věci náhrady škody podle zákona č. 82/1998 Sb.? Kolik zaměstnanců Vašeho úřadu se této odškodňovací agendě věnuje?*

Podle Organizačního řádu MPSV vyřizuje tento druh žádostí právní oddělení a následně zastupuje ČR – MPSV před soudem. Právní oddělení má jednoho vedoucího a 6 právníků, ze kterých se této agendě věnuje 5 právníků (vedle své další běžné agendy).

9) *Je Váš úřad vybaven vnitřním předpisem či směrnicí upravující postup předběžného projednání (nad rámec Desatera dobré praxe pro posouzení žádostí o odškodnění podle veřejného ochránce práv)?*

Právní oddělení postupuje v souladu s desaterem veřejného ochránce práv a soudní judikaturou. Speciální interní předpis k zák. č. 82/98 Sb. MPSV nemá.

10) *Jaký postup je zvolen v případě, kdy je Vaším úřadem nárok na odškodnění přiznán, resp. je tato skutečnost deklarována v závěrečném stanovisku nebo je poškozeným předkládána dohoda o narovnání?*

Každé posouzení je formálně vyřízeno dopisem ředitele odboru, jak s kladným, tak záporným závěrem. Na základě kladného dopisu je následně přistoupeno k úhradě finanční částky pracovníky interního účetního oddělení na účet uvedený v žádosti.

11) *Jakým způsobem je výsledek předběžného projednání Vaším úřadem doručován?*

Dopis ředitele odboru je doručován buď do datové schránky žadatele (nebo jeho právního zástupce) nebo s využitím poštovních služeb České pošty, a.s.

*Dále zdvořile žádám informace o **soudních řízeních**, jejichž předmětem byl nárok na náhradu škody uplatněný postupem dle zákona č. 82/1998 Sb. ve spojení se*

zákonem č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, a ve kterých Váš úřad jednal jménem státu coby jeho organizační složka:

1) Kolik žalob z titulu náhrady škody napadlo na příslušný (prvostupňový) soud ve sledovaném období? Kolik z těchto Žalob (od účinnosti novely provedené zákonem č. 160/2006 Sb.) představovalo uplatnění nároku na náhradu přiměřeného zadostiučinění z titulu náhrady nemajetkové újmy?

Máme cca 55 nových žalob ročně, od roku 1999 jsme vedli cca 450 soudních sporů. V našem resortu je každá žaloba zaměřena na zadostiučinění za nemajetkovou újmu. Třetina žalob je smíšená (žalobce požaduje majetkovou i nemajetkovou náhradu), dvě třetiny je výslovné zadostiučinění za nemajetkovou újmu.

2) Kolik řízení o náhradě škody bylo příslušnými soudy pravomocně skončeno ve sledovaném období? Kolik z těchto soudně uplatněných nároků bylo uspokojeno zcela, kolik z části a kolik z nich bylo zamítnuto ve sledovaném období? Kolik z těchto soudních řízení bylo zastaveno pro nedostatek podmínky předběžného projednání ve sledovaném období?

Pravomocně skončených bylo 320 případů. Úspěšnost u soudu je převažující. Vyhověno je každé páté žádosti, a to vždy jen částečně. Pokud nedošlo k předběžnému projednání, soudní řízení je přerušeno na dobu projednání a následně se v něm pokračuje. Je to odstranitelná vada řízení, soudní řízení nebylo nikdy zastaveno.

3) Kolik činí celková výše relutární náhrady požadované ze strany Žalobců ve sledovaném období? Kolik činí celková výše relutární náhrady přiznané příslušnými soudy ve sledovaném období?

Celkové meritum soudních sporů statisticky nevedeme, nicméně za rok 2017 bylo na základě soudních rozsudků vyplaceno celkem 161.066,- Kč.

4) Jaký je počet žalob o přiměřené zadostiučinění ve formě morální satisfakce (např. konstatování újmy, omluva) ve sledovaném období? V kolika případech bylo příslušnými soudy přiznáno přiměřené zadostiučinění ve formě morální satisfakce ve sledovaném období?

Jak už bylo prezentováno výše, žaloby na morální satisfakci prakticky nejsou. V jediném případě žalobce požadoval finanční kompenzaci za nemajetkovou újmu a soud řekl, že konstatování porušení práva je dostatečnou satisfakcí.

5) V kolika případech byl Váš úřad nucen s ohledem na skutkovou a právní složitost případu využít služeb advokátního zastoupení?

V žádném. Ministerstvo práce a sociálních věcí výhradně využívá své interní právníky, kteří s touto agendou mají bohatou zkušenost.

S pozdravem